

ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI

OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSİYALAR VAZIRLIGI

QARSHI MUHANDISLIK – IQTISODIYOT INSTITUTI

Amaliy imtiho	100
(hozir)	100
2024 yil	00

O. Sh. BAZAROV

2024 yil

Ro'yxatga olindi

№ 07/02/053

“21” yan 2024 y.

“KASBIY PEDAGOGIKA”

FANINING O'QUV DASTURI

(Kundizgi)

Bilim sohasi: 100 000 – Ta'lim

Ta'lim sohasi: 110 000 – Ta'lim

Ta'lim yo'nalishi: 60112400 – Professional ta'lim (Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashirish)

Fan/modul kodlari	O'quv yili	Semestr	Kreditlar
Kasbiy pedagogika	2024-2025	4	5
Fan/modul turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari	
Majburiy	O'zbek/ rus	4	
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1. Kasbiy pedagogika	60	90	150
2. I. Fanning mazmuni			
<p>Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarni ta'lim, tarbiya, o'qish hamda rivojlanishning pedagogik qonuniyatlarini o'rganadi, pedagogik tamoyillar va axborot texnologiyalarini qo'llash mezonlari, professional ta'lim muassasalari turlari va ularni boshqarish tizimini asoslaydi. Ushbu fan insonni kasbiy faoliyatga tayyorlash, o'sib kelayotgan yosh avlodni tarbiyalash, malakali ishchi kuchini yangi talablar darajasiga moslab borishni ko'zda tutadi. Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda ta'lim sifatini ta'minlash borasidagi bilim, boshqarish, ushbu jarayonlarda ta'lim sifatini ta'minlash borasidagi bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish orqali ularning bo'lajak kasbiy-pedagogik faoliyati samaradorligini ta'minlashdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi – talabalarga O'zbekiston Respublikasida kasbiy ta'limni rivojlanish tarixi, ta'limning uzluksizligi va davomiyligi, uzluksiz ta'limning maqsadi, mazmuni, tuzilishi, uzluksiz kasbiy ta'lim tushunchalarini, kasbiy ta'limni tashkil etish va boshqarish to'g'risidagi asosiy normativ hujjatlar, kasb ta'limi mazmuniga qo'yiladigan talablar, professional ta'limni boshqarish tizimi, talabalarga pedagogik-psixologik bilimlarni umumkasbiy va maxsus fanlarni o'qitish jarayonida tadbiq etishni o'rgatishdan iborat.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1- mavzu. “Kasbiy pedagogika” fan sifatida.</p> <p>O'zbekiston Respublikasi umumiy va kasbiy ta'lim tizimi islohatlari. Professional ta'lim ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlar sharoitida.</p> <p>“Kasbiy pedagogika” fanning maqsad va vazifalari. Kasbiy pedagogikaning asosiy tushunchalari: bilim, ko'nikma, malaka, kasb, ixtisoslik, mutaxassislik, kasbiy ta'lim, kasbiy tayyorgarlik, kasbiy tarbiya, kasbiy mahorat.</p> <p>Uzluksiz ta'lim tizimida kasb-hunar ta'limiga qo'yiladigan talablar.</p> <p>“Kasbiy pedagogika” fanning boshqa fanlar bilan aloqalarini o'rganish.</p> <p>2- mavzu. Kasbiy ta'lim pedagogikasining shakllanishi va rivojlanishi.</p> <p>Milliy g'oyaning shakllanishi, yoshlarni umumshahariv va milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalash, halq pedagogikasi tajribasiga tayanish. VIII-XIII asrlarda O'rta Osiyoda shakllangan, zamonaviy kasbiy ta'lim tizimining fundamental asoslari. Ular barcha avlod olimlari,</p>			

mutafakkirlari, pedagoglari, ishlab chiqarish va halq xunarmandchilik ustalari tajribasi va rivojlanishini aks etadi. O'rta Osiyo mutafakkir olimlari kasbiy ta'lim haqida. Movorannahr madaniyati rivojlanishi davrida, X-XII va XIV-XVI asrlarda kasbiy ta'lim. Turkistonda VIII-XIII asrlarda jamiyat ta'lim asos bo'lgan barcha yangi g'oyalar, madaniyat va fanga ochiq va jo'shqin bo'lgan davrda kasbiy ta'lim tajribasi. Kasbiy ta'lim tizimida milliy islohotlar yo'nalishtarining mohiyati: ta'limning O'zbekiston halqlari madaniyati bilan boyitilgan milliy tarix, milliy an'analar va odatlar bilan uzviy bog'liqligi, ta'limni milliy rivojlanish, boshqa halqlar madaniyati va tarixiga hurmat uyg'otishning muhim vositasi sifatida tan olinishi.

3- mavzu. O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimi islohotlari.

Ta'lim tizimi islohotlarini muvaffaqiyatli amalga oshirish shart-sharoitlari: milliy pedagogik merosga tayanish, yangi maqsad va vazifalarni aniq belgilab olish, boshqichma-boshqich amalga oshirish, tadrjiiylik.

Ta'lim tizimi islohotlarining mohiyati: izchillik, ochiqlik, fuqarolarning ta'limga bo'lgan ehtiyojlarini qoniqtira olish, jamiyatning talablariga javob berish, jahon kasb va ta'lim bozorida samarali faoliyat yuritish va raqobat qila olish. 2020 yilda qabul qilingan “Ta'lim to'g'risida”gi Qonun mazmun mohiyati.

4- Mavzu. Kasbiy ta'limning dolzarb pedagogik muammolari.

“Uzluksiz ta'lim” tizimi tushunchasi. Uzluksiz ta'lim tuzilishi. Uzluksiz ta'lim tizimi va turlari. Professional ta'lim to'g'risidagi PF-5812 farmonning mohiyati. Kasbiy ta'lim turlari va tizimi. Kasbiy ta'lim rivojlanishining asosiy omillari. Uzluksiz ta'limi tizimida professional ta'limning o'rni va ahamiyati. Kichik mutaxassis, kasb, ixtisoslik tushunchalari. Kasb ta'limi o'qituvchisi va unga qo'yilgan talabalar. Professional ta'limi tizimi uchun pedagog kadrlar tayyorlash muammolari.

5- Mavzu. Ta'limni standartlashtirish. Professional ta'lim mazmuni, maqsad va vazifalari.

Standart, standartlashtirish meyorlari tushunchalari. Ishlab chiqarishda standartlashtirish. O'zbekiston Respublikasida “Standartlashtirish to'g'risida” gi Qonun. Standartlashtirish, ta'lim standarti, professional ta'lim tizimida ta'lim standarti tushunchalari. Standartlashtirishning meyoriy elementlari. Standartlashtirish turlari.

Professional ta'lim davlat ta'lim standartlarining funktsiyalari Professional ta'lim DTS maqsadi, funktsiyalari, vazifalari, tamoyillari. Professional ta'lim DTS. DTSga, uni ishlab chiqish va amalda qo'llashga qo'yiladigan talablar. DTSni ishlab chiqish va amalgga kiritish bosqichlari. DTSning tarkibiy qismlari. Standartlashtirish obyektlari. DTS mazmuni. DTSning Davlat va milliy-mintaqaviy tarkibiy qismlari.

Bozor munosabatlariga o'tish sharoitlarida kasbiy ta'lim sifatiga talablar. DTS kiritilishi kasb-hunar kollejlarida malakali mutaxassislarni tayyorlash sifatini baholashning asosiy maqsadi sifatida. “Ta'lim sifati”,

“Ta’lim sifatini nazorat qilish”, “Ta’lim sifatini baholash” tushunchalari. Professional ta’limi mazmuniga (davlat ta’lim standartlari, o’quv rejalari va dasturlari) qoyilgan talablar.

6-mavzu. O‘zbekiston xalq xo‘jaligining asosiy tarmoqlari, kasblar yo‘nalishlari bo‘yicha Umum davlat Klassifikatori

O‘zbekiston respublikasi halq xo‘jaligi tarmoqlari, sanoat - qishloq xo‘jaligi, kichik korxonalar, kichik biznes.

Professional ta’limdagi tayyorlov yo‘nalishlari, kasblar va ixtisosliklar umum davlat tasniflagichi. Professional ta’limda kichik mutaxassis tayyorlash tizimi. Professional ta’limda mutaxassislik va kasblar yo‘nalishlari bo‘yicha Umum davlat Klassifikatori maqsadi va obyektlari. Mutaxassislik, kichik mutaxassis, kichik mutaxassis vazifalari, kasbiy faoliyat sohasi, Professional ta’limda ta’lim yo‘nalishlari tushunchalari. Tasniflagich tuzilmasi.

7-mavzu. Kasb ta’lim pedagogikasining didaktik tamoyillari

Professional ta’lim jarayonlari taxlili va asosiy didaktik tushunchalar. Professional ta’limda umumdidaktik tamoyillar ongillik va faollik ilmiy sistemalik nazariy va amaliy birligi ta’lim tarbiya birligi ko‘rsatmalilik. Ta’lim sohasidagi davlat siyosatining asosiy tamoyillari va ularni kasb- hunar ta’limida qo‘llash.

8-mavzu. Professional ta’limda ta’lim jarayonini tashkil qilishda o‘qituvchining asosiy vazifalari

O‘qituvchining lavozim vazifalari. O‘qituvchining ta’limni rejalashtirish bo‘yicha vazifalar. Professional ta’limda nazariy va amaliy mashg‘ulotlarni tashkil etish metodikasi. O‘quv jarayoni didaktikasi, rejalashtirish va amalga oshirishni loyihalash, undagi o‘qitish metodlari va vositalarini o‘zgartirib turish. Nazorat va baholash bo‘yicha vazifalari. O‘qituvchining metodik ishlari. Professional ta’limda o‘qituvchining tarbiyaviy ishlari bo‘yicha vazifalari.

9-mavzu. Professional ta’limda mashg‘ulotlarni tashkiliy shakllari

Ta’lim shakllari va turlari. Professional ta’limda mashg‘ulotlarni tashkiliy shakllari va turlari. Nazariy mashg‘ulot va uni tashkil etishga qo‘yilgan talablar. Amaliy mashg‘ulotlar va ularni tashkil etishga qo‘yilgan talablar. Simda va sinfdan tashqari mashg‘ulot turlari va shakllari. Mashg‘ulotlarni o‘quv ustaxonarida tashkil etish metodikasi.

10 - mavzu. Professional ta’limda mashg‘ulotlarni tashkiliy vositalari ularni turkumlanishi

Ta’lim vositalari turlari. Ta’limning texnik vositalari. Didaktik materiallar va ularni tayyorlashga qoyilgan talablar. Chizmalı organazerlar va ularning turkumlanishi. O‘quv ustaxonalari jixozlanishiga qo‘yilgan talablar.

11 - mavzu. Ta’lim metodlari. Professional ta’limda mashg‘ulotlarni tashkiliy etishda ulardan foydalanish metodikasi

Ta’lim metodlari turlari va ularni turkumlanishi. Nazariy ta’lim metodlari. Amaliy mashg‘ulotlarda qo‘llaniladigan ta’lim metodlari. Muammoli ta’lim metodlari va ularni ta’lim jarayonida qo‘llash metodikasi. Professional ta’lim muassasalarida maxsus fanlar bo‘yicha mashg‘ulotlarda interfaol ta’lim metodlarini qo‘llash metodikasi.

12-mavzu. Pedagogik faoliyati va pedagogik qobiliyat

O‘qituvchi pedagogik faoliyatining tarkibiy qismlari: konstruktiv, tashkiliy, gnostik, kommunikativ. O‘qituvchining pedagogik qobiliyati. O‘qish va o‘qitish bo‘yicha qobiliyatlari, tarbiya jarayoniga yo‘naltirilgan pedagogik qobiliyatlari. Pedagogik mulloqot qobiliyatlari va faoliyatga ega bo‘lgan o‘qituvchi fanni o‘quv kursi hajmidagina emas, balki ancha keng va chuqurroq bilishi, o‘z fani sohasidagi kashtyotlarni hamisha kuzatib borishi, materialni ipidan ignasigacha bilishi, unga nihoyatda qiziqishi, oddiy tadqiqot ishlarni olib borishi to‘g‘risida tushunchalar xosil qilish.

13-mavzu. O‘qituvchining pedagogik mahorati va kasbiy mahorati

Kasbiy mahorat haqidagi ta’riflar. Pedagogik mahorat komponentlari: insonparvarlik, pedagogik bilimlar, pedagogik qobiliyat, pedagogik texnika o‘rganish. Tarbiyalanuvchilarga murojaat qilishning to‘g‘ri stili va tovush ohangini tanlab olib bilishi, o‘quvchilar harati-harakatlariga o‘zining munosabatini ko‘rsata olishi, sezgi tempi (yuksakligi), boshqarish ko‘nikmalarini boshqarishni bilishi.

14-mavzu. Kasb-hunar ta’limini boshqarish

Pedagogik, psixologik boshqaruv to‘g‘risida ma’lumot. Boshqaruv jarayoni bosqichlari. Boshqaruv uslublari. Boshqaruvga yangicha yondashuv: yakka shaxs va jamoa bilan ishlash usullari. Boshqaruvda o‘qituvchining roli: faol, tashabbuskor va ijodkor munosabati. Ta’lim-tarbiya jarayonini boshqarish o‘quv yurtida, o‘quvchi-talabalar jamoasida sog‘lom psixologik muhit yaratish yo‘llari.

Professional ta’lim muassasalarini boshqarishning umumiy va ilmiy asoslari. Professional ta’limi muassasalariga rahbarlik qilish, rahbarlar ishining mazmunı. Professional ta’lim muassasalarining boshqaruv tuzilmasi. Professional ta’limi muassasalarida pedagogik kengashi tarkibiy tuzilmasi va funksiyalari. Pedagogik oshkoralik demokratiya va o‘z o‘zini boshqarishi asosida amalga oshirishni to‘g‘risida zaruriy bilimlarni tarkib topish.

15-mavzu. Kasbiy pedagogikada qo‘llaniladigan ilmiy tadqiqot metodlari, shakllari va vositalari

Kasbiy pedagogikada qo‘llaniladigan ilmiy tadqiqot metodlari o‘qitish jarayonida tarbiyalanuvchilarga shaxs sifatida qaralishi, turli pedagogik texnologiyalar hamda zamonaviy metodlarni qo‘llanilishi ularni mustaqil, erkin fikrlashga, izlanishga, har bir masalaga ijodiy yondoshish, mas’uliyatni sezish, ilmiy tadqiqot ishlarni olib borish, tahlil qilish, ilmiy adabiyotlardan unumli foydalanishga, eng asosiyi, o‘qishga, fanga, pedagogga o‘zi tanlangan kasbiy bo‘lgan qiziqishlarini kuchaytirish. Professional ta’limni tashkiliy qilish shakllari va vositalari bilan talabalarni tanishtirish ularda bilim, ko‘nikma va malakalarni hosil qilish.

II. Amaliy mashg‘ulotlari bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. “Ta’lim to‘g‘risida”gi qonun moddalarini chuqur tahlil qilish va o‘rganish. O‘zbekiston respublikasi Prezidentining PQ 5812- sonli qarori bilan tanishish va tahlil qilish

<p>2. Kasbiy ta'lim pedagogikasining shakllanishi va rivojlanishi</p> <p>3. O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimi islohotlari</p> <p>4. Kasbiy ta'limning dolzarb pedagogik muammolari</p> <p>5. Ta'limni standartlashirish, Professional ta'lim mazmuni, maqsad va vazifalari.</p> <p>6. O'zbekiston xalq xo'jaligining asosiy tarmoqlari, kasblar yo'nalishlari bo'yicha Umumdavlat Klassifikatori</p> <p>7. Kasb ta'lim pedagogikasining didaktik tamoyillari</p> <p>8. Professional ta'limda ta'lim jarayonini tashkil qilishda o'qituvchining asosiy vazifalari</p> <p>9. Professional ta'limda mashg'ulotlarni tashkiliy shakllari</p> <p>10. Professional ta'limda mashg'ulotlarni tashkiliy vositalari ularni turkumlanishi</p> <p>11. Ta'lim metodlari. Professional ta'limda mashg'ulotlarni tashkil etishda ulardan foydalanish metodikasi</p> <p>12. Pedagogik faoliyati va pedagogik qobiliyat</p> <p>13. O'qituvchining pedagogik mahorati va kasbiy mahorati</p> <p>14. Kasb-hunar ta'limni boshqarish</p> <p>15. Kasbiy pedagogikada qo'llaniladigan ilmiy tadqiqot metodlari, shakllari va vositalari</p> <p>Amaliy mashg'ulotlarini tashkil etish va o'tkazish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.</p> <p>Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jhozlangan auditoriyada bir akadem, guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.</p> <p>III. Mustaqil ishini tashkil etishning shakli va mazmuni.</p> <p>Talabalar tavsiya etilgan mavzulardan tanlab olib referat shaklida yozib uni himoya qiladilar.</p> <p>Tavsiya etilayotgan mustaqil ishlarining mavzulari</p> <p>1. Kasbiy tayorgarlik, kasbiy ta'lim tushunchalarini tushuntirish</p> <p>2. Zamonaviy kasbiy pedagogikaning rivojlanishiga malakat va chet el olimlarining qo'shgan hisssasi/</p> <p>3. O'zbekiston respublikasida professional ta'limni tashkil etilishi va rivojlanishi tarixi</p> <p>4. O'rta Osiyo hududida hunarmandchilikning rivojlanishi</p> <p>5. O'zbekiston Respublikasining turli rivojlanish bosqichlarida kasbiy ta'lim</p> <p>6. O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimi rivojlanishining omillari</p> <p>7. Ta'lim tizimini isloh qilishning mohiyati</p> <p>8. Professional ta'lim va ishlab chiqarish o'zaro bog'liqligini amalga oshirishning ijtimoiy-iqtisodiy shart-sharoitlari</p> <p>9. Kasbiy tayogat, kasbga tanlab olish</p> <p>10. Bilim, ko'nikma, malakalarning shakllanish jarayoni</p> <p>11. Bozor munosabatlariga o'tish sharoitida kasbiy ta'lim sifatini oshirish</p>

<p>12. Iqtisodiy rivojlangan mamlakatlarda kasbiy ta'limning qiyosiy tahlili</p> <p>13. Kasb ta'limini umumiy o'rta ta'lim va oliy ta'lim bilan integratsiyasi.</p> <p>14. O'qituvchi innovatsion faoliyatining tahlili, yangilik kiritishning samarasi. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.</p> <p>Laboratoriya ishlari, Seminar mashg'ulotlari, (Kurs ishi), o'quv rejada ko'rsatilmagan.</p> <p>V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari</p> <p>Talaba bilishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kasbiy pedagogikani o'rni, ahamiyati va turlari; tuzilishi, ishlash prinsiplari, xususiyatlarini va ish jarayoni to'g'risida <i>tasavvurga ega bo'lish; (bilim)</i> - fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to'la o'zlashtirishi, mantiqiy va tanqidiy fikrlashi, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritishi va joriy, oraliq nazorat turlarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarishi, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishini topshirishi lozim. va ulardan foydalana olish <i>bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma);</i> fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to'la o'zlashtirishi, mantiqiy va tanqidiy fikrlashi, hamda rivojlanish muammolari bo'yicha yechimlar qabul qilish kompetensiyasialariga ega bo'lishi <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. (malaka).</i> <p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar. <p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini</p>
<p>6. Asosiy adabiyotlar</p> <p>1. Abdug'annasov O va boshq. Kasb-hunar ta'limi pedagogikasi. – T.O'MKHTTKMO va UQTI, 2011 y.</p> <p>2. Avazboyev O.I., Ismadiyarov Y.U. Kasbiy pedagogika. O'quv qo'llanma. Cho'pon, T.: - 2020, -319.</p> <p>3. Anarkulova G.M. Ta'lim texnologiyalari. O'quv qo'llanma. T.: Innovatsiya-Ziyo. 2021 y. – 215 b.</p> <p>4. Ishmukhammadov R.J. "Ta'limda innovatsion texnologiyalar". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Iste'dod" jamg'armasi. 2008.</p> <p>5. Muslimov N.A. Qo'ysinov O.A. Abduraimov S.H.S. Kasb ta'lim metodikasi. O'quv qo'llanma. Toshkent. 2018.</p> <p>6. Olimov Q. va boshq. Kasb ta'limi uslubiyati. – T.: "Iqtisod-moliya", 2006.</p> <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p>